

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 27.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 2. Juli 1929.

Kostar kr. 1.50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND

træffes 11-5. Telf. 114.

Í SEINASTA BLADI var ávíst, hvussu Føroya Løgting hagreiðdi lógina um ellisrentu, men er nógv eftir enn at handfara hesari lóg viðvíkjandi, so allir Føroyingar kunna skilja, at tað er ein aðalmunur millum hina gomlu lógina um ellisstudning og hesa nýggju um rentu ella »pensión».

Tí meðan gomul fólk, ið ætla at fáa nakran studning eftir hini gomlu lógini fyrst mega søkja til forstandarskapini, ið síðani víga og kanna eftir, um hann ella hon, ið søkir er »trængende», so hevur henda nýggja lóg skipanina soleiðis skrásetta, at einhvør, ið komin er um áramarkið, eigur eina vissa nógv av peningi. Hetta er hin stóri munurin, sum forstandarskapini saman við Løgtinginum ikki duga at síggja, men sum fátæk fólk víða um oyggjarnar hava bæði sæð og følt.

Nú vil kanska ein og annar framvegis halda fast við, at hesi viðurskifti kunnu ikki broyast í Føroyum — her má alt ganga í somu skúru. — Men tað er als ikki so. Tvørturímóti.

Berið bert saman við frágæiðuna frá amtmanninum, ið hann sendi tinginum, eftir gjølla at hava kannað viðurskiftini.

Eftir manuatalinum frá amtmanninum, so eru ikki vandarnir so stórir sum illviljin fyri at greiða samfelagsins skyldu til øll tey gomlu og útsleipaðu í okkara samfelagi.

Amtmaðurin sigur tað vera o. u. 1500 persónar, ið eru farnir um áratálið og komnir í áratálið, ið stendur sum mark fyri ellisrentuni.

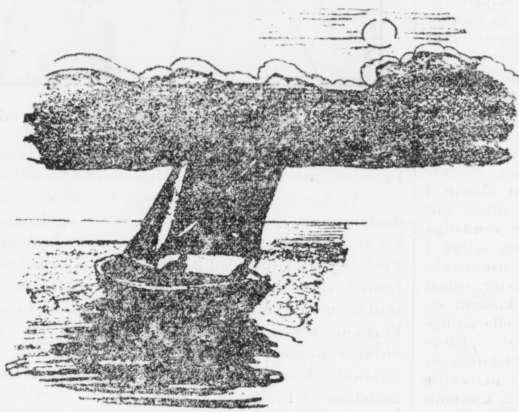
Við at kannað amtmannsins frágæiðu gjølla — u. u. 1500 persónar — og bera saman kostnaðin fyri Føroyar at veita teim gomlu sømuglig kor á ellisárunum, so vilja øll fáa at síggja, at hvørki land ella fólk verður so kleppað av hesum, at okkum ikki bjóðast bótur aftur, sum ein tingmaður skal hava sagt.

Soleiðis sum skipanin enn er í ellisrentulógini, so fáa sóknarstýrini $\frac{7}{12}$ afturrindaðar frá státinum, so hin beinleiðis útreiðslan ikki verður so ógvísleg, sjálvt um hon í stórum smáum kommunum kann falla nakað tung.

Við at seta upp eitt dømi vil tað betri kunna prógvast, at byrðan alls ikki er so tung, sum at verður latið.

Við at halda seg til amtmannstølini og bera saman útreiðslur-

Í mánalýsi.

So dagur at enda er runnin og mánnin hevur seg hátt, stundum í skýdmi svunnin, men kemur í framtíð brátt.

Nú sigtur mánnin í skýggjum og skiftandi ljós sitt bleikt sendir, og mennist av nýggjum um miðjundt mánaljós veikt.

Á slíkum miðnattarstundum, tá mánnin í skýlofti vóð, hann lýsti bjartur á grundum og speðadist fagurt í sjó. —

Tá funnst ungfolk á fundi á ljósari friðarndt, í báti tey sigla um sundið við seglum í húnarhátt.

Tey stevna nú aftur at landi. Hann loftar sín dýra farm — ganga so niðan frá sandi tvey elskandi undir arm.

Og farið av leiftrandi byri so stillan so sáttliga fer eftir slottum, lokkandi firði og framvið klettur og sker.

Tey tala um alt, ið dróg tey út hesa miðnattarstund, náttúran til fundar bjóð tey — brost garpur og sprund.

„So stevna vit frameftir, góða“ — hann tók hana inn at sær — „vit fylgjast hvat lívið vil bjóða — á dætt tú unnast hjá mær“.

Hon smílist: „tá aftur mót lónni báturin vendir sín stavn, og báturin stoytur í støðni eg tveiti meg í tín favn“.

Vallari.

tí peningurin er kortini ikki so nógvur, um tær størstu útreiðslurnar verða lagdar eftir rættvísu grundarlagi.

Enn ein onnur leið er, at lógin verður skipað heilt av nýggjum til at verða galdandi fyri Føroyar, kann tað tá ætlast beinast at vera, at útreiðslurnar hjá statí og kommunu verða líkaðar hagar, at staturin letur tryggjar partar og kommunurnar hin fjórða. At hetta vil kunna gjøgnumførast, um Føroyingar vilja, er einki at ivast í, og tí vil tað eisini falla lættari hjá teim smáu, orkulítlu kommunum í Føroyum at bera sínar ábyrgdir, um skipað verður soleiðis, at Løgtingið letur $\frac{1}{8}$ og kommunurnar $\frac{1}{8}$ — meðan staturin letur $\frac{3}{4}$.

Eina av hesum ávístu leiðum mega Føroyingar nú halda, fyri at koma burtur úr tí óskili, ið enn er, at gomul fólk fáa ellisstudning av náði og ónáði.

Men lögtingið skal krevjast eftir svari, til tað einaferð svarar vælviljandi; ikki bert rekur hetta lógmálið burtur, men samtykkjur hana í einum skili, ið hóskandi er fyri Føroyar.

Klipfisken vedbliver at være en Nødvendigheds-Artikel.

Som bekendt er der i Særdeleshed i Amerika og ligeledes mange Steder i Europa indledet en kraftig Propaganda for Anvendelsen af fersk Fisk i Husholdningen. Frysning-Industrien har givet denne Forretning et vældigt Stød frel. Men selv om det lykkes at gøre fersk Fisk til en daglig Artikel i Husholdningen paa de bedst dertil egnede Pladser, og faa den indført, hvor den ikke har været anvendt før, maa det betragtes som givet, at Saltfisk vil vedblive at beholde sit gamle Publikum og vinde et større og større Terræn. Lande som Spanien, Portugal, Grækenland, Italien, Brasilien, Argentina og flere Lande, har Behov. Priserne vil variere, de vil blive højere og lavere, efter som det frembudte Kvantum er mindre eller større, men der er ingen Tvivl om, at Saltfisk vil blive efterspurgt og købt saa længe, den er at faa.

Saltfiskten er bleven en uundværlig Artikel i Husholdningen hos de Folk, der gennem Generationer har vænnet sig til den, ligesom Brod, Kartoffler, Kaffe og Sukker er blevet det hos os. Og den kan vedblive indføres til nye Felter, nye Folk kan oplæres til at bruge den. Der maa ikke vises Skødesløshed og tan-

nar, vil úslitið — um vit halda okkum til eitt runt tal 1000, og halda okkum til lægsta stig í lógini, sum galdandi er í Danmark, 1000 rentunjótarar — verða:

300 kr. hvør = 300.000 kr.

Av hesum 300.000 kr. letur staturin $\frac{7}{12}$ = 175.000 kr. Eftir er so hjá sóknarstýrinum beinleiðis at rinda 125.000 kr. Her eru vit nú á hæddini 300.000 kr. frá samfelagnum til samfelagsins gomlu.

Nú vilja menn halda, at hesar útreiðslur verða at falla so missjavnar, tí evnini hjá teim ymiskum bygðalögum ella sóknarstýrum til at bera hesar útreiðslur, eru alt ov missjavnar. Nakað kann vera í hesum, men so er ikki bert at geva upp, men royna at loysa spurningin soleiðis, at hann ikki verður missjavnur í tyngd.

Ein er leiðin, at lata Løgtingið bera hesar útreiðslur, og so lata sóknirnar eftir stødd og tókum

rinda Løgtinginum aftur, ikki sum ein eykaskatt, men sum vanligan skatt til amtskommununa.

Ein onnur leið er at Løgtingið letur aðra helvtina av $\frac{3}{12}$ og sóknirnar svara hina helvtina = 62.500 kr. í teirra part at rinda.

Já her gerst nakað, um viljin er til tess, tað sleppst ikki uttan um, og tað torvast ikki at teirri orsök bert at taka tey 1000, her kunna øll 1500 verða tald við,